

College van B&W

Datum	10 september 2024
Zaaknummer	2005105
Afdeling	Programma's en Projecten 5.1.2e
Portefeuillehouder	5.1.2e
Onderwerp	Aanwijzen asiel opvanglocatie

Besluit

1. 'Ampsenseweg 10' als opvanglocatie aan te wijzen voor de huidige wettelijke taakstelling van de Spreidingswet (211) en de minderjarige asielzoekers die verblijven op de Paasberg (65).
2. Plan van aanpak realisatie conform fase 3 uit het afwegingskader visie 'Een thuis in de gemeente Lochem voor nieuwkomers' op te starten.

Inleiding

Om aan de maatschappelijke opgave voor asielopvang te voldoen, is het nodig (een) locatie(s) aan te wijzen waar asielopvang gerealiseerd kan worden. Het college is eerder geïnformeerd over de planning van de provincie en het moment dat zij de bijdrage van de gemeente Lochem dient aan te leveren, namelijk uiterlijk 1 september 2024. De planning van de provincie vloeit voort uit de Spreidingswet.

Het college gaf de organisatie op 11 juni 2024 opdracht aan de hand van het afwegingskader uit de visie locaties in beeld te brengen. Op 27 augustus 2024 besloot het college de voorkeur uit te spreken voor scenario 3, het opvangen van asielzoekers op één opvanglocatie. Binnen dit scenario sprak het college daarbij de voorkeur uit asielzoekers op te vangen aan de Ampsenseweg 10 te Lochem. Het college besloot eerst advies van de gemeenteraad op te halen aan een adviserende tafel, alvorens het college een locatie definitief aanwijst en dit kenbaar maakt bij de provincie.

Het college vroeg de raad om het college te adviseren op 9 september, op basis van de voorkeur die het college uitsprak op 27 augustus. De raad ontving daartoe het raadsmemo 'Adviserende tafel scenario's en locatiekeuze asielopvang' van 27 augustus 2024 en daarbij gevoegd het collegeadvies 'Voorkeursscenario opvanglocatie asielzoekers'

De politieke partijen hebben ieder een advies gegeven. De adviezen die het college ook per mail ontving, zijn bijgevoegd in bijlage 1.

Beoogd maatschappelijk effect

Het uiteindelijke maatschappelijke effect dat wordt beoogd is (een) locatie(s) aan te wijzen waar Lochem net als andere gemeenten haar maatschappelijke en wettelijke verantwoordelijkheid om asielzoekers op te vangen kan nemen. Als gemeente dragen we daaraan bij door humane en passende opvangplekken te realiseren, dan wel te faciliteren.

Argumenten

1.1 Het college heeft een wettelijke opgave en wettelijke bevoegdheden.

Volgens de capaciteitsraming van de Spreidingswet dient het college in ieder geval 211 asielzoekers op te vangen. De Spreidingswet legt de bevoegdheid voor het aanwijzen van een opvanglocatie bij het college neer. De aangewezen locatie dient 1 juli 2025 in gebruik te zijn. Het college ziet het als haar maatschappelijke opgave asielzoekers op te vangen, ook wanneer de Spreidingswet niet (meer) geldt.

1.2 Het college vroeg de gemeenteraad om advies.

Het college vroeg de gemeenteraad om advies ten aanzien van haar voorkeur (BW-advies Voorkeursscenario opvang asielzoekers 27 augustus 2024). Op 9 september 2024 zat het college aan de adviserende tafel van de gemeenteraad. De raadsfracties gaven advies. De gemeenteraad is niet eenduidig in haar advies. Enkele fracties hebben hun advies ook schriftelijk aangeleverd. De adviezen

kan het college nu gebruiken bij de nadere uitwerking van de te maken afspraken over haar voorkeurslocatie.

Ook gaven de leden van de klankbordgroep Ampsenseweg advies mee aan het college.

1.3 Het college sprak al eerder haar voorkeur uit voor deze opvanglocatie.

Het college besloot op 27 augustus 2024 haar voorkeur voor één opvanglocatie van asielzoekers uit te spreken. De voorkeur van het college was de Ampsenseweg 10 te Lochem aan te wijzen als opvanglocatie voor 211 asielzoekers en de 65 jongeren van de Paasberg.

Het opvangen van asielzoekers op één opvanglocatie achtte het college het meest optimale, omdat:

- Begeleiding, toezicht, gezondheidszorg en onderwijs kunnen efficiënter geregeld worden voor asielzoekers op één opvanglocatie. De druk op voorzieningen (onderwijs, gezondheidszorg) is daardoor beperkt, of specifiek te organiseren voor deze doelgroep (bijvoorbeeld door het COA zelf).
- Wanneer focus op één locatie komt te liggen kan snelheid gemaakt worden. Meer locaties realiseren vraagt meer focus en inspanning.
- Het opvangen van asielzoekers op één locatie in of nabij een grotere kern heeft de voorkeur. Hier zijn voorzieningen zoals winkels, (sport)verenigingen en publiek vervoer aanwezig. Dit bevordert integratie en deelname aan de samenleving.
- We achten de draagkracht van een grotere kern, of in de nabijheid van een grotere kern, groter dan in kleinere kernen. Mede door de aanwezigheid van voorzieningen waarmee mensen naar elkaar om kunnen zien.
- Er zijn geen extra middelen beschikbaar ten behoeve van gemeentes die het realiseren van opvanglocaties voor asielzoekers financieren. Het college bekostigt het realiseren van de locaties derhalve zelf.
- Eén locatie realiseren is efficiënter. Het college belast bijvoorbeeld eenmalig uw ambtelijke capaciteit die nodig is voor procedures, bouwrijp maken van gronden, communicatie, participatie, etc.
- De Ampsenseweg 10 een bestaande locatie is met toegangswegen, nutsvoorzieningen en panden.
- Het college hoeft de locatie niet zelf te verwerven, te realiseren en te exploiteren. Er zijn twee externe partijen bereid tot (ver)koop.

2.1 Het college heeft de visie, waaronder het afwegingskader, vastgesteld.

De gemeenteraad heeft besloten de (aangescherpte) visie niet te bespreken in haar raadsvergadering van 9 september 2024. Het college heeft eerder aangegeven dat zij een besluit neemt op 10 september 2024. Op basis van de door het college vastgestelde visie zal nu fase drie van start gaan. Dit is de fase waarin gewerkt wordt met een plan van aanpak dat toewerkt naar realisatie van de locatie. Dit plan kent een aantal onderdelen, waaronder ruimtelijke procedures, communicatie- en participatieplanning, betrokkenenparticipatie, een risicoanalyse en het sluiten van een bestuursovereenkomst. In het plan van aanpak doorloopt het college het proces. Daarmee is realisatie nog geen feit maar wordt wel uitvoering gegeven aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid die het college wenst te nemen na zorgvuldige participatie en met achtneming van bestuurlijke-, financiële- en veiligheidsaspecten. Aspecten die ook de raadsfracties en klankbordgroep belangrijk vinden.

2.2 De gemeenteraadsfracties hebben het college adviezen meegegeven die zij kan afwegen in de derde fase.

De fracties gaven het college adviezen mee die meegewogen kunnen worden in de derde fase. Bijvoorbeeld m.b.t de risicoanalyse die nu uitgevoerd wordt, financiële afspraken met het COA, vermaatschappelijking van het terrein, omgevingsprocedures en te maken afspraken over aantallen en duur.

2.3 Het college voert de motie 'Gezamenlijke bestuursovereenkomst' (4 maart 2024) uit

In fase 3 is het college in gesprek met andere partijen, waaronder het COA. Want, in fase 3 werkt het college naar realisatie toe. En voordat er gerealiseerd kan worden, dient een bestuursovereenkomst gesloten te worden. De raad vraagt het college in de motie een aantal zaken:

- De raad gaf het college opdracht een risicoanalyse uit te voeren voor 300 asielzoekers en 65 AMV'ers;
- De raad vroeg het college de aanbevelingen van deze risicoanalyse leidend te laten zijn voor het sluiten van de bestuursovereenkomst met het COA. Het college gaat deze bestuursovereenkomst pas aan nadat de resultaten van de analyse bekend zijn.

- Op te nemen in de bestuursovereenkomst; 1) het aantal personen dat opgevangen wordt, 2) afspraken rondom eventuele overlast voor de buurt, 3) voorwaarden over sociale veiligheid, 4) afspraken rondom onderwijs, verkeersveiligheid, gezondheidszorg en toezicht op de locatie en 5) afspraken over kosten die zijn ontstaan.

In het proces van fase 3 zoekt het college deze randvoorwaarden uit, waarna het college hier afspraken over kan maken met het COA en samenwerkingspartners.

In het raadsvoorstel 'Een thuis in de gemeente Lochem voor nieuwkomers' legt het college aan de raad voor dat het college bevoegd is privaatrechtelijke overeenkomsten te sluiten, waaronder een bestuursovereenkomst. Het college geeft bij de raad aan dat zij de bestuursovereenkomst niet ter goedkeuring voorlegt aan de raad.

2.4 Het college ontvangt een plan van aanpak realisatie en het college informeert de gemeenteraad met een startnotitie

Onderdeel van fase 3 is het ontwikkelen van een plan van aanpak om te komen tot realisatie. Dit ontwikkelt het college omdat zij regie wil houden op het proces en omwonenden en de raad goed wenst te informeren. Een aantal onderdelen dat behoort tot dit proces, een omgevingsanalyse en een risicoanalyse, is al gestart. In het plan van aanpak zal voor het college helder worden hoe het proces eruit ziet en op welke momenten besluiten van haar wordt gevraagd. Dit zijn momenten waarop het college kan bijsturen en die mogelijk van invloed kunnen zijn op eerder genomen besluiten. Het college informeert de raad met een startnotitie waar het college het plan van aanpak bijvoegt.

Risico's en kanttekeningen

1.1 De gemeenteraad sprak geen eenduidig advies uit.

De fracties gaven afzonderlijke adviezen. De raad gaf het college geen eenduidig advies. Wel heeft het college vanuit de diverse fracties adviezen aangereikt gekregen die in fase 3 meegenomen kunnen worden.

1.2 Het college wijst een locatie aan, maar zij heeft nog geen afspraken over realisatie gemaakt

Het college wijst een locatie aan, dit betekent dat zij de realisatie van een asielzoekerscentrum op deze locatie gaat voorbereiden. Het is mogelijk dat het college gaandeweg het proces tegen zaken aanloopt waardoor zij haar besluit wil herzien. Of op de locatie daadwerkelijk een asielzoekerscentrum wordt gerealiseerd hangt af van een aantal factoren. Waaronder ruimtelijke procedures en bestuurlijke afspraken met het COA.

1.3 Realisatie en haalbaarheid staan onder druk

In januari 2024 maakte het college aan de raad en samenleving bekend dat het COA een asielzoekerscentrum wil realiseren aan de Ampsenseweg. Tot aan het zomerreces was het realiseren voor 1 juli 2025 haalbaar. De haalbaarheid staat inmiddels onder druk omdat we verder in de tijd zijn en besluitvorming op zich heeft laten wachten. Of het voor het COA mogelijk is om 211 + 65 plekken te realiseren voor 1 juli 2025 is ook mede afhankelijk van ruimtelijke procedures.

1.4 Het politieke bestuurlijke afbreukrisico is hoog

In januari 2024 kondigde u aan dat er twee partijen zijn die het terrein willen (ver)kopen. Dit was voor het college een mogelijkheid te voldoen aan de maatschappelijke opgave. De Spreidingswet gold op dat moment nog niet, maar er lag wel een motie uit oktober 2021 van de gemeenteraad. Deze motie heet 'Opvang, wat kan wel'. De gemeenteraad vroeg het college op zoek te gaan naar locaties voor het opvangen van asielzoekers. De zoektocht naar aanleiding van deze motie leverde destijds geen resultaten op. Het aanbod van het COA en VIGO groep bood een mogelijkheid te voldoen aan de vraag van de gemeenteraad. De gemeenteraad vroeg het college eerst met een visie te komen. Daarom gaf het college de organisatie opdracht gegeven middels het afwegingskader van de visie 'Een thuis in de gemeente Lochem voor nieuwkomers' op zoek te gaan naar (een) potentiële locatie(s). Uit de afwegingen blijkt dat de Ampsenseweg als locatie het meest geschikt is. De klankbordgroep en andere omwonenden hebben hun zorgen en bezwaren geuit over het proces en bestuurlijke keuzes voor opvang van deze omvang op deze locatie.

2.1 Het voorbereiden van een plan van aanpak kost tijd

We stellen een plan van aanpak voor het college op. Het college kan deze vaststellen, zodat voor haar en anderen helder is hoe het proces eruit ziet. Het plan van aanpak vraagt grote zorgvuldigheid. In dit

proces heeft betrokkenenparticipatie een belangrijke plek. Dit proces dienen we goed uit te lijnen en af te stemmen met samenwerkingspartners waaronder het COA. Na vaststelling door het college van het plan van aanpak wordt deze besproken met de klankbordgroep Ampsenseweg. Dit sluit aan bij uit de fracties ontvangen adviezen.

Integraal

Integrale samenwerking heeft plaatsgevonden met disciplines van communicatie, sociaal domein en bestuursadvies.

Communicatie/ burgerparticipatie

Wij werken volgens een communicatieplanning. Het college maakt het besluit op donderdag 12 september 2024 in de vorm van een buurtbrief, persgesprek en nieuwsbericht. En we bereiden een plan van aanpak voor waar betrokkenenparticipatie onderdeel van is. Deze leggen we ter besluitvorming aan u voor.

Uitvoering

Met het nemen van dit besluit start het college fase 3 op.

Bijlage

- Ingekomen schriftelijke adviezen

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1